

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Sectio IV. De Homicidio publicâ auctoritate à Iudice & eius ministris, & irregularitate ex eo contracta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

SECTIO IV.

De Homicidio publicâ auctoritate à iudice & eius ministris, & irregularitate ex eo contracta.

§. I.

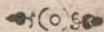
Virum omnes, qui iuste & licite cooperantur ad prolationem sententia sanguinis seu mortis, vel ad executionem illius, sint irregulares?

Quod ex iusta etiam, & licita homicidii occasione, per iustam sententiam iudicis facta, publica auctoritate, quamvis nullum crimen interveniat, sed actus sit iustitiae vindicativae, irregularitas, quam vocant ex defectu lenitatis, contrahatur, certum est, eod quod iudicet Ecclesia, non posse satis lenitatem, & mansuetudinem Christi, summi Sacerdotis, representare eum, qui tali etiam iuste occisioni ex officio cooperatur, ut adeo hæc irregularitas non tam sit pœna, ob culpam aliquam præcedentem, qualis nulla est in tali casu administratæ ex officio iustitiae vindicativæ, sed macula aliqua moralis, & inhabilitas ad ministerium altaris ob defectum mansuetudinis.

Incurrit autem hanc irregularitatem ex defectu lenitatis, imprimis Iudex, Summo Pontifice inferior, sive Clericus, sive Laicus ille sit, qui fert sententiam mortis, aut præcipit, talem determinatè morte puniri, modo effectus sequatur. can. 1. dist. 51. juncta glossa K. ad Sacerdo-

tium c. Ex litteris 10. de excessib. Prælat. Deinde Assesores, Consultores, Notarii, & omnes alij, qui cum Iudice concurrunt ad ferendam mortis sententiam, vel ad ejus executionem, non autem, qui delegat tantum jurisdictionem criminalem in genere, ad cognoscendas omnes causas criminales, vel etiam in specie ad cognoscendam hanc causam v. g. homicidij, &c. (quo modo Prælati Ecclesiastici delegare criminales has causas cognoscendas solent, qui per delegationes tales aliud non intendunt, quam iustam gubernationem, sive exercendam iustitiam) aut qui remotè valde ad talem iustam punitionem cooperatur; & hinc opifices, qui gladios carnifici conficiunt, aut funes, vel qui furcam fabricant, scalam, aut ligna attulerunt &c. ad suspendendum, vel comburendum, vel plectendum reum, non sunt, ex hoc capite, irregulares, cum nimis remotè, & non ex officio concurrant.

Inquisitores tamen hæreticæ pravitatis, alij Iudices Ecclesiastici, qui reos de crimine convictos, tradunt curiæ sæculari puniendos, non incurrunt irregularitatem, etiam si ultimo supplicio hi puniantur (cum nec ipsi sententiam mortis in eum pronuntiant, nec Iudici sæculari jurisdictionem ad hanc inferendam tradant) modò pro eis efficaciter intercedant, ut citra mortis periculum puniantur, ad ostendendam mansuetudinem, & iustitiam Ecclesiæ, quæ ira permittit iustitiam vindicativam, ut lenitatis convenientis non obliviscatur.

§. II.

§. II.

*An accusator criminis morte digni
contrahat irregularitatem ratione ho-
moris publicae auctoritate
facti*

Accusans aliquem de crimine, morte puniendo, si eum criminaliter accusat ad publicam vindictam, & non tantum civiliter ad privatum interesse, ac mors ex illius accusatione sequatur, irregularis fit, non obstante inuili protestatione, quod non petat, ut morte puniatur, (neque enim in accusantis talis potestate est, qua poena accusatus puniendus sit, sed vel à Jure statuta est, vel in arbitrio Judicis posita) cum sponte & liberè h. e. talis in iudicio criminaliter actio sententiae Judicis, iustae quidem, ad mortem tamen condemnati, cooperetur. Quòd si tamen Clericus injuriam à Laico passus, coram Judice saeculari, de crimine tali, laicum accuset, civiliter quidem, petendo damni illati recompensationem, Judex autem contra eum ad mortis usque sententiam procedat, non erit Clericus ob mortem accusati hujus irregularis, etiam si prouiderit, à Judice mortis poenam infligendam, modò expressè & exterius protestetur in ipso iudicio, quòd non velit agere criminaliter, neque petat vindictam criminis, sed civiliter tantum ad damni sui reparationem, *c. Posulasti 21. h. t. c. Pralatis 2. eodem in 6.* (ne si omnino suos malefactores accusare non possint Clerici, nimia deus laicis licentia ad vexandos Clericos; & protestatio talis in iudicio civiliter intentato interposita satis caveat lenitati &

mansuetudini status clericali) unde etiam ipse Clericus ream laicum debere, Judici tradere, locum, ubi lateat, indicare &c. potest, ad damnum laici suum reparandum, & cum expresse, exteriori protestatione, absque irregularitatis incurrendo periculo, cum enim accusatio in tali casu, & cum tali protestatione sit licita, erunt etiam alia media ad hunc finem necessaria, prout etiam colligitur ex *c. Tuas 19. §. ad ultimum h. t. & quamvis sit. c. 2. in d. titulum de Clericis loquatur, quòd non fiant irregulares, si civiliter tantum ad sua damna reparanda accuserit, etiam si Judex accusato mortem per sententiam iustam inferat, rectè tamen alij constitutionem hanc etiam ad laicos extendunt, qui civiliter tantum ad suam profectum accusant laicum, quem postmodum Judex mortis sententiam pronuntiat, modò etiam illi dicto modo protestentur, quòd ad vindictam languant nolit agere, sed civiliter tantum ad sua jura retinenda, vel damna reparanda, neque tamen talis protestatio parabit illum, & ab irregularitate securum faciet, qui de injuria vel damno, non sibi, sed alteri illato accusat aliquem, cum jura tantum eum vellet ad irregularitate excusatum, qui de sui malefactoribus &c. emendam sibi fieri, & prouideri vult. Cum enim defectio proprii juris sit maxime naturalis, consequenter facilius etiam à Jure conceditur. Sunt tamen plures etiam casus, in quibus protestatio necessaria non est. Primò scilicet quando necessaria est accusatio, vel denuntiatio ad impediendum v. g. reipublica damnum, quòd*

aliter impediti non potest. Secundò si quis accuset aliquem de crimine levi, ex quo tamen occasionem sumit Judex propter alia crimina gravia, aliunde nota, occidere accusatum. Tertio si Judex ex propria malitia, & culpa excedat limites justitiæ punitivæ in occidendo reo, qui ad multam tantum pecuniariam fortasse condemnandus fuisset. Quarto si ob contumaciam condemnatus accusatus, quam prævidere non potuit accusator. Quintò denique si coram Inquisitionis tribunali, vel coram alio iudice Ecclesiastico accusatio instituat, cum enim hic ad sanguinis sententiam procedere non possit, frustranea esset protestatio.

§. III.

Quenam persona præter Judicem, & accusatorem fiant irregulares ratione homicidij talis publicæ auctoritate, & iuste commissi.

PRIMò dubitatur de testibus, utrum illi, si in causa sanguinis testentur, irregulares fiant? cui dubio *re.* fieri eos irregulares, si in causa criminali, criminaliter acta, contra accusatum, testimonium ferant, & mors exinde sequatur, sive Clerici, sive Laici illi fuerint, sive protestati fuerint, sive non, cum protestatio in tali casu, ubi quis ferendo testimonium movet Iudicem ad ferendam mortis sententiam, & consequenter moraliter in mortem condemnati influit, sit contraria factò, non autem sunt irregulares, si pro innocentia accusati, vel in causa civiliter intentata, testimonium ferant, etiam si ex alijs deinde motivis ad mortem con-

Compend. Pirking.

demnet accusatum Iudex, cum in tali casu non sint causa moralis movens Iudicem ad ferendam mortis sententiam.

Secundò dubitatur de Advocato, an si contra accusatum in causa sanguinis patrocinetur pro accusatore, irregularis fiat, si postmodum sententia mortis & mors accusati sequatur. *re.* fieri irregularem in tali casu, etiam si inutiliter protestatus fuerit, cum in tali casu valde efficaciter ad sententiam influat, prout sumitur etiam ex *cit. c. 2. h. t. in 6.* si tamen pro reo stet advocatus, & eum defendat, reus autem nihilominus condemnatur, immunis est ab irregularitate, ob contrarium fundamentum: sicut etiam non sit irregularis, si pro reo steterit, accusator tamen, eò quòd succumbat, pœnâ talionis puniatur, cum in tali casu non tam ad punitionem accusatoris, quàm ad innocentiam rei defendendam concurrerit.

Tertio dubitatur de illis, qui in loco supplicij assistunt executioni sententiæ capitalis, utrum incurrant hi irregularitatem. *re.* si assistant tantum spectandi causa, nullam incurunt irregularitatem; si verò assistant, ut sua presentia auctoritatem præstent executioni supplicij, vel cooperentur, incurunt irregularitatem, quia in illo casu nihil ad occisionem illam concurrunt, concurrunt autem in casu posteriori: putant tamen aliqui, Clericis *c. pen. Ne Clerici vel Monachi &c.* simpliciter prohibitum esse, non quidem graviter, secluso scandalo, sine rationabili causa assistere, & spectare cruentæ talis sententiæ executionem.

Ddd dd

☉(o)☉

§. II.

§. IV.

*De homicidio contingente in bello,
& irregularitate ex eo proveniente.*

Qui in bello injusto pugnantibus cooperantur, qualescunque auxiliū ferendo, arma præbendo, adhortando eos ad pugnam, sarcinas militum custodiendo &c. sunt irregulares, si vel unicus occidatur, & ipsi proprijs manibus non pugnaverint *can. Si quis. 4. dist. 51. c. sicut dignum 6. §. final. b. r. & c. Quod in dubijs §. juncta glossa v. incitant. de pœnis.* Cùm omnes ista velut una causa moralis, ad occisionem occisi concurrant. Qui vero laici in bello justo pugnant, aut taliter pugnantibus cooperantur, si bellum merè defensivum sit, ad patriam suam, suam, suorumque vitam, & magni momenti bona, defendenda &c. non incurrunt irregularitatem, quamvis plures occidant, cùm ob necessariam defensionem hæc talia fiant, quæ si privatis personis licita est, etiam cum occisione injusti invasoris, modò moderamen inculpatæ tutelæ non excedatur, ut dictum, longè magis erit talis necessaria defensio licita contra injustum aggressorem, si publicâ auctoritate fiat. Dixi Laicis hinc non imminere periculum irregularitatis, de Clericis enim dubitatur, si propriâ manu occiderint alios, etiam justæ defensionis causâ, propter *c. Petrus 24. h. r.* ubi dicitur, ut si de interfectione cujusquam in illo conflictu, defendendæ patriæ causâ, suscepto, conscientia illum remordeat, ab altaris ministerio (ut irregularis) abstineat, cùm in hujusmodi

dubio, ut ait Pontifex, consilia abstinere, quàm temerè celebrare, quamvis enim in tali bello, alio ad pugnam hortari possint, tamen in propria persona pugnare non possunt, nisi plura jura *causa 23. q. 1. ult.* exceptio necessitate omnio inevitabili. Si tamen bellum sit justum quidem, sed tamen offensivum, sive aggressivum, irregulares sunt, ex defectu perfectæ iustitatis, qui proprijs manibus alios interficiunt, ut probatur ex *Can. si quis 4. juncta Gloss. v. militaverit. dist. 11.* qui sunt quasi Ministri justitiæ, & quamvis dent operam rei licite, sine tamen proxima causa homicidiorum talium, qualis proxima causa non sunt adhortantes tantùm ad bellum tale, aut alio modo, sine occisione tamen aliorum cooperantes.

SECTIO V.

De Mutilatione, & dispensatione in prædictis de irregularitatibus.

§. I.

Quid sit mutilatio, & quæ irregularitas ex ea contrahatur?

Mutilatio propriè dicta, non est vulnere, aut sanguinis effusio, vel partis alicujus abscissio, sicut v. g. cartilaginis auricularum, &c. sed amputatio membri alicujus, ita tamen, ut membri nomine, in ordine ad hunc finem, intelligatur pars humani corporis, quæ propriam functionem, sive distinctum ab alijs membris officium